

בארה של תורה

פשוט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללים לאברכים מצויינים, רח"י ח"ש 12

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 055-2537170

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

גליון 699 שבט תשפ"א שנה טו'

העלון מוקדש לע"נ מרת אדל בת רחל המאזי ע"ה בנה ידידנו ר' ניסים המאזי הי"ו

פרשת בשלח

מהו הפירור שלך ?

"וישם את הים לחרבה ויבקעו המים" (יד, כא)

כמי שנכשל וטעה. ודבר זה מרחיקו מן התשובה ושינוי המעשים, מכיון שהיסוד הראשון לעשיית תשובה הוא ההכרה בטעות, כי אם אינני טועה על מה אעשה תשובה? ולכן הכח להכיר בטעות הוא כח חשוב להתפתחות הרוחנית ולהתקדמות בעבודת ה'. ופעמים שכדי להוביל את האדם לעבר המסקנה שהוא טועה הקב"ה מביא עליו צער וייסורים המעוררים לפשפוש ומשמוש המעשים וההנהגות.

דוגמא מובהקת לכך הוא פרעה מלך מצרים שעבר תהליך מורכב שטלטל אותו מקצה לקצה, מכפירה מוחלטת של "מי ה' אשר אשמע בקולו", עד לאמונה שלימה בה' ואמירת "מי כמוך באלים ה'". זה אמנם לא קרה כה מהר, בשל העובדה שהוא הכביד את לבו והתעקש שלא להכיר בטעותו, ולכן נאלץ לקבל "על הראש" מכות איומות, אך לבסוף חזר בו והאמין בה' בכל לבו.

וכפי שדרשו חז"ל (ילקוט"ש שמות רמז קע"ו), שכנגד שאמר "מי ה' אשר אשמע בקולו" עשה תשובה ואמר "מי כמוך באלים ה', מי כמוך נאדר בקודש", והצילו ה' מבין המתים והעמידו לספר כח גבורתו, והלך ומלך בנינוה. וכששלח ה' את יונה לינוה להינבא עליה להחריבה, שמע זאת פרעה ועמד וקרע את בגדיו ובלש שק ואפר. **ורבינו חיים פלטיאל** (כאן) כתב, "בשעה שאמר ישראל שירה, שמע פרעה קולם כשהיה בים ונשא אצבעו לשמים ואמר, **אני מאמין בך וכו'.** וכשבא יונה הנביא ואמר עוד ארבעים יום ויניוה נהפכת, נזדעזע פרעה ועמד מכסאו ואמר, **"אני יודע שאין אלוקים בעולם אלא הקב"ה"**, ועשו תשובה".

ב. הרב נחום דיאמנט הוזמן פעם להרצות בסימפוזיון בפני בני ישיבה. אחד הבחורים הצביע והציג בעיה שקשה לו להתמודד עמה. "אני לא מצליח לקום בבוקר בזמן ולהשתתף בתפילה בישיבה. כל הנסיונות שניסיתי כדי שאתעורר בזמן עלו בתוהו, ואיני יודע מה לעשות. ושהרב לא יאמר לי שאם היה טיול הייתי קם בזמן ואפילו יותר מוקדם. כי פעם אחת היה טיול בישיבה, ושמתי שעון מעורר וגם ביקשתי מהחברים שיעירו אותי. אך בסוף קמתי בבוקר זה מתי שאני קם בכל הבקרים. כל הישיבה נסעה לטיול ורק אני נותרתי במיטה..." הרב דיאמנט אמר לו "אני מוכן לענות, בתנאי שתתחייב שלא להיכנס בתוך דברי". הבחור הבטיח לעמוד בכך. ואז פתח הרב ואמר "אם הייתי מציע לך 1000 דולר אם תצליח לקום בזמן במשך שבוע בודאי היית קם". הבחור ניסה להתפרץ, אך הרב הזכיר לו את התחייבותו שלא להפריע, ואמר "אתה מנסה לומר שלא היית קם. אך אני אומר שאפילו בשביל 100 דולר לשבוע היית קם". "ואם בכל זאת תתעקש ותאמר שלא היית קם. נו, ומה היית עושה אם חבר היה מעיר אותך בצעקה ומוזהיר אותך מפני נחש שנמצא מתחת למיטתך, וכי לא היית קם? בודאי שהיית קם! אלא מה, הקב"ה לא שווה אצלך אפילו נחש. מפני נחש היית קם, ומפני הקב"ה אינך קם אלא ממשיך להתנמנם במיטה".

וכאן הוסיף הרב ואמר "גם באותה הזדמנות שהיה טיול ולא קמת, אתה יודע מדוע לא קמת? לא בגלל שהיה קשה לך להתעורר, אלא כי אמרת לעצמך, עדיף להמשיך לישון ולהפסיד את הטיול, כדי שבכל פעם שיאמרו לי שבשביל טיול הייתי קם, יהיה לי תירוץ שגם לטיול לא קמתי, וכך אוכל להמשיך לישון ללא שום נקיפות מצפון". הבחור היה המום כיצד הרב קרא את מחשבותיו, ואמר לו "אמת לאמיתה! זה בדיוק מה שחשבתי באותו בוקר של הטיול..."

וגם אנו לפעמים בתוך תוכנו יודעים שהתנהגותנו מוטעית, ביחס לאשה או לבעל, ביחס לילדים, ביחס לסובבים אותנו, או לתורה

בתהלים (קלו, יג) נאמר "לגוזר ים סוף לגזרים", ופירושו חז"ל (פסיקתא זוטרתא) שהים נבקע ונחלק ליב' גזירים כנגד השבטים, וכל שבט צעד בשביל מיוחד שנוצר עבורו בתוך הים. וביאר **השפת אמת** (פסח תרס"ד) שעשה הקב"ה כן להודיע שכל שבט ושבט כדאי וראוי הוא לגזור ולקרוע את הים בעבורו.

ברם מלבד זאת נאמר (שם עד, יג) "אתה פוררת בעוז ים", ודרשו חז"ל (במכילתא) שנעשה הים פירורים פירורים. ועל פי דרכו פירש **השפת אמת** שהים נחלק לפירורים של שבילים רבים, ולכל יהודי היה שביל מיוחד בים שרק הוא הלך בו. **ועשה ה' כן להודיע שכל איש מישראל ראוי שייקרע הים בשבילו.**

ונראה בעומק הענין, כי הנה אם היה הים נקרע ונחצה רק לשנים או ליב' גזירים בלבד, היו כאלה שחושבים שאני לכשעצמי אינני ראוי ואין בי מעלה או קדושה מיוחדת, ואני זוכה לנס קריעת הים רק בגלל היותי חלק מהציבור או מהשבט שהים נקרע בפניו. ועל כן **רצה הקב"ה ללמד לישראל שבעיניו כל אחד מהם הנו בן יחיד ויש לו מעלה עצמית מיוחדת עד כי כדאי הוא לשדד עבורו סדרי בראשית ולקרוע את הים בפניו. ולכן פורר ברוב חסדיו את הים לפירורים פירורים וסלל בו שבילים מיוחדים ואישיים עבור כל אחד מבניו היחידים.**

וצרף לזה את דברי **הגאון רבי שמשון פינקוס** (תפארת שמשון במדבר עמ' קט') **שלכל יהודי יש נקודה מסוימת שבה הוא חד בדרא!** כי ה' לא מסתכל עלינו רק כמכלול של עם, אלא מחשיב כל יהודי כבן יחיד, ולכן נטע בכל אחד מאיתנו נקודה ייחודית שבה הוא נעלה יותר משאר בני דורו. ומי שאינו מודע לנקודה זו שבפנימיותו, צריך להתבונן בעצמו ולמוצאה, כי קיימת היא בכל אחד.

והוסף לזה את דברי חז"ל (סנהדרין לו, א) "כל אחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", וכפי שפירש **האמרי אמת** (בראשית תרע"ג), ש"בשבילי" מלשון **דרך ושביל**, שלכל אחד יש שביל מיוחד שיעד לו ה' לצעוד בו ולתקן את המוטל עליו, מה שאין אף אדם אחר יכול לעבור בשביל זה ולתקן, ולשם כך הוא נברא, ואם לא יעשה זאת יישאר העולם חסר וכאילו לא היה כדאי להיברא.

בדברים אלו יש עידוד רב, ובייחוד בדורנו שנתרבו ספסלי בית המדרש, ופעמים שהאדם נחלש בדעתו באמרו, מה תועלת יש בי ומה מוסיף אני לעולם, והרי יש רבים טובים ממני, וכי רק אני חסר לבורא עולם. **והתשובה היא שכן, אתה בן יחיד ואהוב, ויש בך משהו מיוחד שאין באף אחד אחר. ולכן הבה נאמין בכוחנו וביכולתנו, ונצעד בשביל שסלל עבורנו המכין מצעדי גבר.**

סודו של הבחור שהתקשה לקום בבוקר והפסיד את הטיול נחשף בפני כל בני הישיבה

"מי כמוכה באלים ה'" (טו, יא)

כמה קשה לאדם להכיר בכך שהוא טועה. טבעו מאלצו להמשיך לאחוז בדרכו גם אם בתוך תוכו מבין שטעות היא, ובלבד שלא יצטייר

שלמה בן רחל נגר ז"ל
סעידה בת הביבה מועלם ע"ה
יהודית הילדה בת חווה ע"ה ע"י ר' ביטון
רחל בת מרים נעמן ע"ה

ראובן בן נורה אגרוורק ז"ל
רינה בת סעדיה צברי ע"ה
חביב בן פריחה ואזאנה ז"ל
חווטי בן משה ווארדה ז"ל ע"י מאנע

יהודה בן רבקה שמעוני ז"ל
חממה בת אהרון שעירי ע"ה
חנן בן רחל ז"ל ע"י קוש
מיסה בת סטורי אסתר דבש ע"ה

ר' בנימין בן סלחה ז"ל + סרה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל + נאזיה בת תאגיה ע"ה
אהרן בן יחיא ז"ל + רחל בת סאלחה ע"ה
יחיא בן טלאת ז"ל

לומדי תורה, עד שנעשים בבחינת "ויזנב בך", כלומר כ"זנבות" שאין להם קשר עם הראש.

ב. עמלק שפגע בלומדי התורה דרך מחזיקי התורה לא המציא את השיטה, וקדם לו בכך המלאך [של הסבא שלו עשו] שנאבק עם יעקב, וכשראה שאינו יכול לו הכהו בכף ירכו, ואמרו בזוהר הקד' (פר' וישלח) שהירך המעמיד את הגוף מסמל את התמכין דאורייתא שמעמידים ומחזיקים בממונם את לומדי התורה, וכשראה המלאך שאינו יכול לנצח את יעקב שמסמל את התלמיד חכם, גגע בו דרך מחזיקי התורה בכך שהחליש והרפה את ידיהם מליתן בעין יפה להחזקת תורה. וכאז כן היום מקדש היצר הרע מלחמה בבני התורה בדרך זו. ולכן לא פלא שיש רבים שמוכנים לתרום לכל מטרה חוץ מללומדי תורה. ומהי האמת? האמת היא שאין זכות גדולה יותר מאשר זכות החזקת לומדי תורה. האברך שאתה מחזיק מדי חודש הוא ה"קמיע" המסוגל ביותר עבורך, וככל שהוא ילמד ויעמול היטב בתורה, יתברכו נכסיך ותצליח בכל מעשי ידיך.

ג. ומעשה בעשיר שהיה תומך רבות בישיבת גרודנא מתוך אמונה שהדבר משפיע לו ברכה והצלחה בעסקיו. עיקר רווחיו היו מספינות שהיו בבעלותו. יום אחד התחוללה בעיר סערה עזה וספינות רבות שעגנו בנמל טבעו. העשיר שחלק גדול מספינותיו היו בנמל באותה שעה, לא רץ לנמל כמו כולם כדי לנסות להציל את ספינותיו, אלא מיהר לביתו של ראש הישיבה הרב שקופ, והתלונן שבני הישיבה התרפו בלימודם ולכן לא הגינה זכות התורה על ספינותיו. היה פשוט וברור לו שהתורה שהוא מחזיק אמורה להגן על ספינותיו ורכושו מפני כל פגע ואם אירע נזק כל שהוא ודאי שהיה רפיון בלימוד.

ראש הישיבה טען שהדבר לא יתכן, מכיון שבני הישיבה למדו בריתחא דאורייתא כבכל יום, כשקול התורה נשמע בבית המדרש בגאון.

העשיר יצא מהבית ועשה את דרכו לנמל, ואז נגלה בפניו הנס הגדול שאירע לו, כל ספינותיו עמדו זקופות ואיתנות כשהן היחידות בנמל שלא טבעו ושלא אירע להם נזק! הדבר היה לשיחת היום בעיר כולה, כולם התפלאו כיצד יתכן שרק ספינותיו שרדו את הסופה, אך הוא ידע את התשובה - "עץ חיים היא למחזיקים בה", למחזיקים בה ולכל אשר להם, ביבשה ובאוויר וגם בים הסוער...

ולרוחניות, אך אנו מעדיפים להמשיך בהנהגה זו ומגבבים תירוצים והוכחות משונות שאנו צודקים והאמת לצידנו, בשעה שההיפך הוא הנכון. לנו בהיותנו נוגעים בדבר אין את הכלים לשיטת מה נכון ומה לא נכון בהליכותינו, ולשם כך עלינו להיצמד לחכמי התורה ולספרי המוסר, שמשמשים לנו כפלט, ומגלים לנו מהי אמת ומהו שקר. וככל שנהיה אמיתיים יותר, ושקופים יותר, כך תשתדרג אישיותנו, ונהפך לבני אדם נוחים וטובים יותר כלפי השי"ת וכלפי הסובבים אותנו.

הספינות בנמל טבעו, והעשיר רץ לביתו של ר' שמעון שקופ והתלונן על בני הישיבה

"ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" (יז, ח)

ידוע ומפורסם מה שדרשו חז"ל (ילקו"ש בשלח רסג) "אין רפידים אלא רפיון ידים. לפי שרפו ידיהם מדברי תורה לכך בא השונא עליהם". וכבר העירו שתורה לומדים בשכל ובפה ולא בידים, וכיצד שייך רפיון "ידים" בתורה?

וביאר האדמו"ר מאו"רוב רבי משה יחיאל הלוי אפשטיין זצ"ל בספר באר משה (פר' קרח) בדרך דרש, שכוונת חז"ל לרפיון בהחזקת תורה, כי העצה לנצח את עמלק היא על ידי החזקת תורה והגברת כח לימודה בעולם, והחזקת תורה היא בידים, וכמו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", שהאדם תומך ומחזיק בידיו את לומדי התורה. ובשעה שרפו ידיהם מהחזקת תורה בא עליהם עמלק. וזהו שנאמר (פס' יא') "והיה כאשר ירים משה ידו", שכאשר יש החזקת תורה והרמת יד בנדבה לטובת עמלי תורה, אזי "וגבר ישראל". אך ח"ו "כאשר יניח ידו", ויש רפיון בהחזקת התורה, אזי "וגבר עמלק".

והוסיף לבאר בדרך זו את הפסוק "ויזנב בך כל הנחשלים אחריד" (דברים כה, יח). כי כל מלחמתו של עמלק היא לנתק את הקשר והחיבור שיש להמון העם [שהם בבחינת "הנחשלים אחריד"] עם לומדי התורה, על ידי שמרפה את ידיהם מהחזקת תורה. שכן כל קיומם של המון העם הוא בזכות תמיכתם בעמלי התורה, כמו שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום" (דברים ד, ד), ודרשו חז"ל (כתובות קיא, ב) שהיכולת של מי שאינו תלמיד חכם להידבק בה' היא רק על ידי החזקת תורה. ועמלק שרוצה להמית את ישראל ולנתקם ממקור הקדושה, עושה זאת על ידי שמחלישם מלהחזיק

זכה במטר לברכה במגדל אור של תורה וחסד!

בניית קומת בית הכנסת שע"י מוסדות "דרכי תורה" בעיצומה. תרומת מטר מזכה בהנצחה במבואה מפוארת להיכל בית הכנסת ובית המדרש שע"י "דרכי תורה".
לפרטים: 054-2637798 או 08-9452903 ניתן לתרום בנדירים פלוס.

הספר "בארה של תורה" עכשיו בחנויות הספרים!

"עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר"

פרנס השנה: ידידנו היקר ר' אברהם בן לונה טובול הי"ו לע"נ רחמים בן זוהרה ז"ל. פרנסי השבוע: ר' מישל בן אעזם ישעיהו הי"ו לרפואה שלימה לאמו מרת אעזם בת שרה ישעיהו תחי'.

ר' שאול בן רחמה חתון הררי הי"ו לע"נ עזרא בן פלורנס ז"ל, שאול בן בוליסה ז"ל, פלורנס בת שרה ע"ה, אברהם שלום בן רחמה כתון ז"ל, בת שבע בת רחל ע"ה. ר' רמי רחמים הכהן בן אסתר הי"ו ורעייתו רחמה מיכל בת ריקה תח' לחזו"ק. ר' חיים בן צפורה סינאוני הי"ו לע"נ אמו צפורה בת יחיא ע"ה.

יזכו לרוב נחת והצלחה מיוצאי חלציהם, ובבריאות איתנה ופרנסה טובה, ויבורכו הם ובני ביתם בכל הברכות הכתובות בתורה.

זמני התפילות

בביהכ"נ "דרכי תורה"

שבת קודש פרשת בשלח

מנחה גדולה - 12:10
מנחה ערב שבת (קרבת) - 16:45
הדלקת נרות - 16:53
שחרית מנין נץ (קרבת) - 5:45
שחרית מנין מרכזי (קרבת) - 8:15
מנחה מנין א' (קרבת) - 13:30
תהלים לבנים - 13:00
תהלים לבנות - 13:30
הלכה - 14:00
גמרא ופרשת השבוע - 14:45
מנחה מנין ב' (קרבת) - 16:00
"רעוא דרעוין" - 17:35
צאת השבת - 17:45
ערבית מוצ"ש - 17:55

ימות החול

שחרית (קרבת) - א. מנין נץ. ב. 8:15.
מנחה (קרבת) - א. 13:00. ב. 16:45.
ערבית - 17:25.

דוד בן שושן ורואלה בוקובזה ז"ל יוסף עזרא חיים בן מונבר ע"י סמואל מרדכי בן חנה הערונני ז"ל מרים בת נחמה ומיכאל דוד לוי ע"ה מורי יחיא בן שודיה אברהם ז"ל שלום בן סאלם ז"ל ע"י בן יוסף סעידה בת סעיד קהא ע"ה תרנג'ה פנינה בת לולוה אלוני ע"ה